

Instytut Pamięci Narodowej - Warszawa

<https://warszawa.ipn.gov.pl/waw/aktualnosci/169484,Pamietamy-o-zolnierzach-broniacych-Westerplatte-Warszawa-Legionowo.html>
20.04.2024, 05:46

Pamiętamy o żołnierzach broniących Westerplatte - Warszawa, Legionowo

W związku z 83. rocznicą wybuchu II wojny światowej upamiętnimy żołnierzy z Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte, którzy w 1939 r. stawiali bohaterski opór niemieckiej agresji.

Uroczystość odbywa się w kilkudziesięciu miejscowościach.

Instytut Pamięi Narodowej w 83. rocznicę wybuchu II wojny światowej oddaje hołd polskim żołnierzom, którym jako pierwszym przyszło walczyć z niemieckim najeźdźcą. Od 1 do 7 września 1939 roku bronili się, mimo osamotnienia i przeważających sił wroga. Trudno się

dziwić, że Westerplatte urosło do rangi symbolu.

Wicedyrektor Oddziału IPN w Warszawie Zbigniew Siedlewski wraz z przedstawicielami Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa złożyli kwiaty na grobie chor. Jana Gryczmana na Cmentarzu Bródnowskim (kwatery 6 I VI 9) przy ul. św. Wincentego 83 oraz na grobie por. Stefana Ludwika Grodeckiego na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie (kwatery B18 rz. 1 grób) przy ul. Powązkowskiej 43/45

Ponadto **12 września 2022 r.** o godz. 14.00 na cmentarzu w Legionowie (w kwaterze wojennej) przy udziale przedstawicieli Instytutu Pamięci Narodowej, władz lokalnych oraz rodziny Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Warszawie odsłonił tablicę poświęconą Karolowi Szwedowskiemu.

Biogramy żołnierzy, których upamiętnimy:

Jan Gryczman, ur. 10 listopada 1900 r. w Mokrej Stronie

Chorąży WP. Na Westerplatte od końca marca 1939 r. W chwili niemieckiego ataku na Westerplatte pełnił funkcję zastępcy dowódcy placówki „Prom”, a następnie przejął jej dowodzenie po rannym por. Leonie Pająku. Po odwróceniu żołnierzy do Wartowni nr 1 kierował nią aż do kapitulacji. Wzięty do niewoli trafił do Oflagu II C Woldenberg, gdzie spędził całą wojnę. Zmarł 19 lipca 1985 r. Odznaczony m.in. Srebrnym Krzyżem Virtuti Militari.

Stefan Ludwik Grodecki, ur. 25 sierpnia 1903 r. w m. Niedźwiedź

Porucznik rezerwy WP. W Wojskowej Składnicy Tranzytowej od sierpnia 1934 r. odpowiadał za budowę i działanie infrastruktury technicznej. W czasie obrony Westerplatte, pełniąc funkcję adiutanta mjr. Henryka Sucharskiego, był jedną z jego najbardziej zaufanych osób. Po kapitulacji Westerplatte trafił do niewoli niemieckiej, którą przebył w Oflagu II C Woldenberg. Zmarł 16 sierpnia 1968 r. Odznaczony m.in. Srebrnym Krzyżem Virtuti Militari.

Karol Szwedowski, ur. 4 października 1878

Dyplomowany mistrz budowlany, pracownik Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte. Uczestnik obrony Westerplatte, niosący pomoc obrońcom we wrześniu 1939 r. Więzień niemieckiego obozu koncentracyjnego KL Stutthof. Mieszkaniec Bukowca w Legionowie, gdzie zmarł po powrocie z obozu 30 sierpnia 1941 r. Niemcy zamordowali jego dwóch synów: Ryszarda w Palmirach (26 lutego 1940) i Karola w KL Auschwitz (marzec 1941)

* * *

1 września 1939 r. o godzinie 4.45 niemiecki pancernik „Schleswig-Holstein” rozpoczął

ostrzał Westerplatte – Wojskowej Składnicy Tranzytowej na terenie Wolnego Miasta Gdańska bronięcej przez Wojsko Polskie w sile, według różnych źródeł, od 182 do 210 żołnierzy. W ten sposób padły pierwsze salwy w drugiej wojnie światowej. Polska załoga Westerplatte bohatercko walczyła w obronie powierzonej jej placówki, demonstrując całemu światu wolę oporu w mieście, które posłużyło Hitlerowi za pretekst do napaści na Polskę. Atakowana z lądu przez oddział SS „Heimwehr Danzig” i 3. kompanię morską, ostrzeliwana z morza przez pancernik „Schleswig-Holstein” i dwa niemieckie torpedowce, a także bombardowana przez niemieckie bombowce nurkujące wytrzymała o wiele dłużej, niż planowane 12 godzin, do czego obligowały ją rozkazy. Kapitulacja Westerplatte nastąpiła dopiero 7 września, a jej głównym powodem był brak możliwości udzielenia pomocy medycznej ciężko rannym polskim żołnierzom. W trakcie siedmiodniowych walk poległo co najmniej 15 polskich żołnierzy, a około 50 zostało rannych. Z obroną Westerplatte na zawsze związały się nazwiska dwóch polskich oficerów: dowódcy mjr. Henryka Sucharskiego oraz jego zastępcy, kpt. Franciszka Dąbrowskiego. Walki na Westerplatte miały doniosłe znaczenie nie tylko ze względu na ich wymiar moralny. Stawiając skuteczny opór przez cały tydzień na półwyspie położonym u ujścia Martwej Wisły Wojsko Polskie skutecznie angażowało znacznie siły niemieckie, które nie mogły równocześnie być wykorzystane do ataku na Gdynię, port wojenny na Oksywiu oraz Rejon Umocniony na Helu.